

Платон ЛОМ

Е L A N

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР

(Сатири)

Штуттгарт 1947

А В Т О Р С К И Й В Е Ч І Р .

Вам відомо, що твір нашого земляка, Босслава Тигра, "Прагну крові" зголошений до нагороди Нобеля.

Вам відомо також, що твір вже раз кандидував на цю нагороду, але провалився тому, що його написав Бослав Тигр.

Довідавшись, що сам автор має читати уривки з цього твору на авторському вечорі, я подався не без внутрішнього трепету до демізки СРДА, Орден Рідної Діяграція Асоціації /.

Публікі прибула регулярними когортами. Мовчки зайняли місця й кирно, здисципліновано слухала.

Автор, Бослав Тигр, гордим, босвим кроком виступив на естраду й златиг у нерукомій позі античної статуї Цезара.

Його привітали сальзи грімкого трикратного "Слава!".

Лице автора викуте з білого мармуру. Очі отшеві. Усті затиснені, ледве помітні. Силу характеру й волю провідали в у ньому видно навіть з такого дрібного жеста, як витирання носа.

Громова бури й зливний дощ різали за вікнами, комі він озвався кашливим голосом:

-Я прочитав біблію модерної людини, "Прагну крові". Велі послухати главу з цієї біблії п.з. "Сальве демоне!"

Лиця публіки були мовчазні й понурі. Оví зорганизовано вистроїлися перед автором у послушні лави.

Бослав Тигр читав. Кожний звук його голосу - це мов стукіт кроку римського легіонера:

"Доміна Сангвіна" була дружиною вождя сталевих еквітів Римської імперії.

Це був тип пізнівої жінки. Її палке серце давало вогонь всьому світові, навіть пеклові. Її глобальні очі метали проміння лімаських штилетів. Її пурпурні вуста ніби тільки щили кров і не були витерті з неї. Її червоне волосся горіло пожежою. Її пружний стан - це вух боа констріктор.

Коли захотіла, вона була чудова, мов відьма з казки.

Її коханин перетворювало смертники в пігемки. Її монацість змінювала навіть богів у попіл.

Така була хружина вождя еквітів римської імперії, доміна Сангвіна. Хто був вождем еквітів римської імперії, що йому подастило стати мужем Доміна Сангвіни?

Це був Корнеліус Фортіссімус, з вигляду схожий на орангутана Люмбо із Ціркуса Максімус.

Жодна красуня не віддавала своєого пажного серця Корнеліеві Фортіссімусові до 40-вого року його героїчного життя. Цей факт свідчив марканто про міщанську ментальність жінок Роми, які надавали супремацію красі фізичної конституції мукини, а не його психе.

Доміна Сангвіна вирізьбилася в компактній масі жіночтва, яко непересічна індивідуальність.

Вона була першою, яка закохалася у великий, безсмертний чин, якого дозвілив Корнелій Фортіссімус.

Історія цього незрівненного недосліжного чину така:

У Ромі жив оліпий поет Люцій Дівінус, якому життя викарбувало на монументальному тілі 120 літ.

Люцій Дівінус своїм психе належав до комплексу никакого гатунку, бо оспіував квіток, які не мали нічого спільного з героїзмом лицарів. Крім того, він не відвідував Ціркуса Максімус, до тих величаво роздирали зпірі сервілістичних хрестіян, а кризові лімілтори з божественною насолодою завдавали собі взаемно спохальчні ранн. Нехіть до цих національних святощів, що їх проявляв кітоголовий поет-Гомінкулюс, Люцій Дівінус, рівнялися беззстережно національний зраді.

Не один з лицарів Роми кував очайдущі сни про буруні винищенні Люція Дівінуса, темного духа нездороної гуманності.

Що отримувало горячий запал воївничих лицарів від оправдливого суду над Люцієм Дівінусом, який злочинно оспіував квіток на наругу сильним духам Роми?

Легенди, Святі, немірущі легенди крилися хмарами наслип над Ромою; легенди про Люція Дівінуса.

Цо вони зморекали тенета казки про це, що поста Люція Ціркінуса під чорлонним щитом своєї опіки мають тихі боги.

Якщо збивча рука смертника посягне по зачароване життя поета, боги історично покріть смільчака і він заміниться у звичну свиню, яка ні трохи не буде схожа на лицаря. Цей комарний привид не був приманливий для лицарів. Візія свині, ні трохи не схожої на лицаря - це метаморфоза, перед якою зажахнувся б славний Овідій. Одинокий Корнелій Фортіссімус, вождь еквітів Римської Імперії, не злякався пририків легенди.

Приготовившись жертвенно понести моральну й фізичну від-

відальність єї геройчний подвиг, він звелів збудувати заразаєгіль для себе хлівці, в якому міг би доживати решту свого олов'яного життя, ставши співом після еквітального знищення поета Люція Дівінуса. У хліві звелів поставити золотого цебрика й срібне корито, а замість соломки-постелики прaporів, що їх здобув на дорогах.

Так приготовившись, він босстрашно убив поета Люція Дівінуса. І, о диво, не став сvinецем. Він і даліше був людиною, але незвичайною людиною, яка перевершила самого себе.

За цей бозсмертний подвиг горда Доміна Санґвіна віддала непохитно серде лицареві Корнелієві Фортіссімусові, воїдові еквітів Римської Імперії, який знищив у своїй великій батьківщині жахливе зло-піоні про квітки.

Великі люди пррекидають жилини осяйного щастя й бурунних катаклізмів.

Таке скoїлося з Корнелієм Фортіссімусом. Його навістила пекельна "сіжична хороба" він пожалів свого вчинку, забивши поета. Ставши перед карними лавами залізних когорт еквітів, він громовим голосом кричав: "Сальве демоне!"

Було ясно, що його геніяльний мізок захистався у основах своєї непомильності й непохитності.

Він у Ціркус Максімус пробив невблаганим мечем орангутана Лямпо, любимця достойних і гордих патриціїв, кинувши на могутню імперію понуру тінь малоби.

Глибоку, мов скло, трагедію порожила Доміна Санґвіна у цей момент, коли достойний муж її, Корнелій Фортіссімус пішов на могилу поета, Люція Дівінуса, й там йому відкрилися рани в душі, що ропіли сльозами. Так, він справді плакав, мов ногідний невільник і визивав голосом слабої людини:

"Прости мені, Люціс! Прости мені! Я вбив тебе тому, щоб здобути славу сильного!"

Ось що почула Доміна Санґвіна, пильно слідкуючи за мужем...

Могила німувала заклято, Корнелій Фортіссімус зараз то втеребив пальці в чуприну, повісив важку голову над шоломом, в який тихо капали буйні сльози.

Доміна Санґвіна, як ми сказали, дала обіт убити кожного зо своєї рідні, хто проситиме ласки й прощення.

Повторивши клітчу, мілу богам, ще раз, вона сильним ударом меча в плечі позбавила мужа життя. Так умерла жінка, яка проявила слабість, ногідну сильного лицаря й стала підлою.

Вона була велична, могутня, божественна, побідно поставивши ногу на грудях мертвої істоти, яка ще перед фізичною смертю вбила свого духа свою слабістю.

Вона перевищила жартівливі олімпійські богині, коли з ногородю плюнула на трупу.

Доміна Сангріна залишилася вдовою. Вона не відчула втрати мужа так, як розчарувалася в людині.

Кожного лицаря вона підозрівала в склонності до слабості.

Коли приходили лицарі віншувати їй геройчного чину, вона мовила з ногородю, крізь затиснені саркастично вуста:

"Корнелій Фортіссімус, вождь еквітів і мій бувший негідний муж, довгий час був пождем вашої духової сили. Коли він так підло згинув, чого ви можете надіятися, ви слабші?"

Залізні лицарі гордо під有价值 голови й склали клятву, що пропризвала до наших днів:

"Нумідійський лев, диктатор пустині, пан нервів у Ціркус Максіму мус не матиме сильнішого характеру за нас лицарів імперії. Хай чують це боги, духи нашої сили й величі і хай нас замінять у хрбаків, якщо крох, що ми її проламо в ім'я слави нашої витисне з наших очей негідні слізози".

Доміна Сангріна була схожа на статую богині Темідії. Біла, зимна, ніби нежива між живучими, чужа смертникам і далека, недослідно висока для них, які живуть і гмірють.

Однокою її насладою були циркові видовища, в яких виступала лібійська гісна, що носила подвійне наймення "Амор і Психе". Так називав її могутній цезар Норон, якому думки посилив осмій Юпітер.

"Амор і Психе" входила на арену після могутнього змагу неподільних гладіаторів. Арена красувалася трупами й виглядала більш урочисто, ніж стіл пируючих богів.

Трупи лежали непорушно стойчими філософами, які обіймали найбільшу побіду в космосі, бо поконали страх перед смертю власною та чужою.

Публік дивилася на них розчаровано—що так скінчився змаг. Дивилася з подивом, що змерли зо ще більшим спокоєм, ніж була їхня задоба жити.

Гісна "Амор і Психе" урочистим монаршим кроком входила безшлесно на арену, зупиняла ся над трупами й деякий мент тихо, неморушно стояла, ніби молилася богам, склавши їм обильні криваві жертви.

Потім виставляла одну лапу вперед, підносила вгору голову, розівняла широко пащу, ніби позіхала сонно і ніби воміхалася у вічі смерти. Потім величава бестія святочно пристуцала до трупів і рвала їх на шматки так мовчки, наче б це жрець довершував обряду таємного культу.

Із побожним подизом і захватом дивилася Доміна Санґвіна на фінал видовища в Циркус Максімус.

Звичайні смертники, мілка духом публика Роми, позіхала й нудилася під час цього акту неземної містерії, в якому буда тайна життя й смерти.

Хвилини, які Доміна Санґвіна проводила поблизу гісни "Амор і психе", належали до цих, коли вона почувалася в царстві, що було десь там ще вище оллінського Олімпу, в небі, лже було недослідним раем нарівні для богів.

Вона звеліла різьбареві Стильосові викути статую гісни "Амор і Психе" в червоному мармori й поставити у спальні.

У глуху ніч, коли тільки ритмічний крок вартового скандувався суворо по необлагано твердому камінню вулиці, Доміна Санґвіна молилася до статуї гісни. Пурпурне світло лампад кровю купало червоно-марморну різьбу, що ніби ліниво позіхала, ніби сміялася в очі смерти.

Щораз частіше вона проводила зо статуєю дні, а згодом замкнулася у спальні, мов аскет у печері і ніхто не бачив її, крім старої нянечки, Агрипіни.

Так минула безморозна римська зима, коли суворий Борей хмарними крилами фійтав над білими ребрами масивних Альп. Незрозумілий знак хреста, що з понурих катакомб висувався на сталеве небо Роми, хворобливо розм'якшував серця лицарів, які діставали незнатної досі недуги - немогли проливати крові...

Напровесні, коли могутнє вогнище сили й життя - Сонце загорілося над імперією, як завжди, Доміна Санґвіна уперше від довгого часу показала свої побідні очі світові.

Її безкровне лице було біліше зубів тигра, її волосся горіло, мов полум'я в пащі дракона.

Цього дня вона започаткувала нову побідну еру сили в історії

людства, врітувавши гідність людини і цього їй нікому не забуде історія.

Вона продала усе свій маєток нате, щоб викупити з Циркус Максімус гісну "Амор і Ісихе".

Ромою струсунула нова епоха відродження, коли Доміна Сангріна брала з гісною шлюб, мов з лицарем.

Рим горів у багрових ілюмінаціях ночі, коли Доміна Сангріна проводила з гісною "Амор і Ісихе" місторію пошлюбної ночі нелюдсько сильних істот.

Другого дні рано, коли проміння палкого сонця Роми замаськими штилетами завзято порізали понуру тогу ночі, наїнка Агриппіна нашла у спальні побідних молодіт: гісна спала побідно у вижертому тулувані Доміни Сангріни, яка жагуче змерла".

Письменник, Бослав Тигр, відрубано скінчив, віддним поглядом панівних очей оволодів карюю публіксю, вимуштувано виконав на свою власну внутрішню команду "праворуч" і регулярним кроком пішов уперед за сцени. Але на його місці із затисненими вустами навіки залишився невидимий дух сильної волі.

Трикратною сальвою загреміла публіка "Слава!"

Скаженим відгомоном гаркнула луна, гарматньою канонадою глухо заревів простір, ненадимо у повітрі карбувалися на бронзових скрижалах геройчні сторінки історії побідої нації.

Відмірним кроком виступив на непорушне подіум провідник ОРДА, Іван Лімпарт.

Це була така могутня постать, що від її переможних очей синій вечір звотигав у крицю.

Цілий космос пильно зорив за його командними рухами руки й субординовано повинувався їм.

Важкими брилами цементу падало кожне його слово, коли він мовив:

- Великий круг наш, поет Бослав Тигр, геніальний маг сили, непомільний пророк ментальності й непобідимий конквістатор перемоги вирізьбив нам могутню постать античної доні суворої Роми - Доміни Сангріни. І наш наказ дні: Перековувати свою ментальність на зразок цієї монументальної постаті, що зродилася в геройчних снах лицарів і, мов смолоскип, всловала їм нездупний шлях до геройчної перемоги!

Як тінь Хреста притискала осяйну велич мужніої Роми, втопивши в багні смізної кволости її залізні легіони, так сливна гуманість наших чуй звалила в домовину серомінської неволі нашу вояовничу націю.

Тож боремося проти: кволої гуманності, колтунерії, маразму, розліалого просвітянства, всіх форм всеєвітнянотва, квістизму, нігілізму, експляції, мякої етики, мистецтва для мистецтва і т.д. і т.д.

Змагаємося за поширення: маккевіалізму, волонтаризму, ніштеаноства, індівідуалізму, монолітно-інтегральний солідаризм нації, мистецтво як зброю, силу для сили, славу для слави, провідництво, панівну ментальність, імперіалізм і т.д. і т.д.

Карні друзі!

Культ крові у нашому народі заник, розвілься мов чудовий осн велітнів. Мертвники величі висохли й багрові плями присипав сірий порох неволі.

Хай-же геніяльний твір Босслава Тигра "Прагнущі Крови" стане нашою біблією, хай стане суворим Еговою, Савонаролю, Великим Інквізитором, Лойолею і т.д. і т.д.

Хай випадить у наших душах полумяні, тасмні й грізні три слова: "Мане! Текель! Фарес!" Хай опянить нас чудовим екстазом жорстокости! Хай наш один погляд, наш боский клич у попіл замінить ворожі сили! Хай наші меди заміняться у цикуту: Наші квіти - в мухоморі! Наші вишивані ноші - в кров, наші слова - штилети.

Тоді станемо нацією-героєм і станемо недосяжним божеством людства! Я скінчив."

Провідник, Іван Лямпарт, справді дотримав даного слова й карно скінчив. Піднявши руку вгору, мов побідного меча до смертельного удару, мовчки поздоровляв публіку.

І був, мов статуя античного Марка Аврелія! І був, мов Цезар Юлій, і був, мов Нарат у пурпурній тозі, і був, мов Наполеон під Ватерльє, і був, мов Мольтке під Седаном.

Столща камяна тиша. Сердя глядачів заміновалися в стадії молоти, що дунко кували нову долю нації.

На супіті з'явився тасмний знак вогняного хреста, що замінився в чотири криваві мечі, звернені вістрям в чотири сторони світу; темна тінь дракона розкрилася опікунчо над монументальними

ми головами публіки. Ці голови ставали прозорі, мов хрусталь, і відно було, як з мізків, кігті Дракона, виколуплювали боземертні, геніальні думки.

Чому ж скажено ^{не} вже було на подіумі провідника ОРДИ, Івана Кімпарты, що публіка надалі тривала в екстатичній контемплaciї величів духа.

А грядучого дня...

З місцевого цирку "Фуджіяма" хтось викупив гісну, ще носила невдале прізвище "Кардинал Рішельє". Циркова менажерія знищила андріхістичний бунт після відходу "Кардинала Рішельє", який був панівним духом менажерії та диктатором її сердець.

А грядучого дня...

У ринштоці брудного переулку нашли мертвого поета, Бослава Тигра. Біля нього лежала розбита фляшка з горілкою, а в племіні стримів кухонний ніж.

У опальні найшли вірну дружину поета, Бослава Тигра, паню Громославу, мертвю.

Груди й черезина у неї були вигризені, мов відбійник, корито, в якому скочила голову гіска "Кардинал Рішельє" й омолодко дрімала після героїчного подвигу.

Охідня поховального тіла виявила, що організм цієї опокальній людини, ще поки дружина пробила його кухонним ножем, був затрусний горілкою.

Е Л А Н .

др. Думнич, лікар-інтерніст, належав до категорії цих нечисленних ескулапів, які мали за свій вчительку природу, що їй беззбритично довіряли.

Цей філософічний світогляд ні трохи не новий, бо має початок ще в античній філософії оптимістів.

др. Думнич не мав претенсій у своїй науковій праці робити в натурі коректу, тільки намагався познати природу, віднайти до неї правильні шляхи й жити згідно з її законами.

Може до одинокої оригінальності в д-ра Думнича слід зарахувати його бажання-як найшвидше постарітися.

Цілося тут не так про тіло, як про душу.

Це має свої причини.

Молодість д-ра Думнича була доволі бурхлива. Краса його тіла й непосидоче вдача вкинули його в тайфун поривів, ірій та спуску.

Водночас, ще змалку, поростилося в його душі бажання працювати для науки.

Ця паростка кільчилася вперто й постійно навіть тоді, коли юнак Думнич про неї забував, кільчилася проти його волі і він був гордий з того, що має цю паростку в резерві, як забезпечення на майбутнє, адже прийде час, що він відгрібас й, мов передківський скарб у момент нужди й отриме багатим.

Крім того, він був гордий, що не всі доступили того щастя, що завдатки до науки засіли в ньому самохідъ, проти його волі зросли з його свого виранця.

Пустивши у тайфун карколомного молодечого життя, він іноді відчуває про паростку, мов мозіля, що приходить до голосу прикро і боліче.

Боляче, особливо тоді, коли юнак Думнич збирал лази у жі-

нок і був далекий, чужий і ворожий науці.

Тоді він шукав засобів, щоб відрізати цього мозоля, випалити, але безуспішно.

Деколи знов паростки замовкали й Думнич наче б позбуся мандарма.

Зате у хвилинах життєвих неуспіхів він хапався за цю паростку з непевністю та страхом, мов жербак за останнього шага, залишого в лахміттях-ану і вгубив!

Ішлося тут не про багатство, а про скарб-тайзман, мінімальну, але девчу запоруку завтра.

Тоді, коли пересичені тілом Думнича жінки оминали його, мов порожню пляшку з шампана, він кидав на рулету гри нову стакану-паростку, цього мозоля, гін до науки.

Він хапався його мов дитина рятунку, жучно підмальовував його, вихухував і занудженні жінки зчудовано бачили, як порожня пляшка з шампану дивом заповнюється в іхніх очах.

Так, юнак Думнич завдяки цій паростці відновлявся, мов чудотворний старий образ у бідника на вбогій стіні.

Здобувши задумки цьому мозілеві нові успіхи, Думнич знов жив у борг на конто цього мозіля, збираючи лаври у житті; тоді знов забував про паростку, а іноді намався позбутися й, як раніше, або принаймні приглушити й ліча йшли у нього не так правильно, як у календарі: раз швидче, раз повільніше.

Це був календар первів молодої людини. Але ці літа робили це, що було в їхній компетенції.

Перш^Усього, вони поставили душу Думника перед дзеркалом самокритицизму. Поставили силоміць, мов суворий, але справедливий учитель збиточного школяра на колінах у кутку кляси-

-Подивися на себе, хто ти є!

Думник лягався, скаржувався, борсався, але згодом вговувався мов каторжник на довголітньому засланні. Просто з нудьги пордався безліч разів у своїй душі, мов іноді студент на вакаціях у глухому селі, де немає бібліотеки, по сто разів перечитує *роозтира*. Спочатку з неохотою, механично; боязко й лініво оминаючи зміст, щоб згодом постово таки в цей зміст вгризтися й самому здивуватися своєму зацікавленню.

У таку ситуацію поставили Думника літа.

Перш усього у дзеркалі самокритицизму побачив, що паросткою йому доводиться асимуватися щораз частіше. Потім паростка перестає бути нозкучливим мозолем, а стає квіткою.

не менше, де було вічель, до його пожиравав авторитет, але авторитет без лайка? який сміс був за цією паросткою? одного?

Самий гін до науки, самі завдатки на неї, як такі, ні трохи не являли собою цього, то звуться науковою. Із завдатками на неї він міг умерти так само, як несвічена людина без завдатків до науки.

До того ж, він позирав чимало аварів а конто свого душевого майстуртного й відчував, що мусить ховатися перед публікою, мов банкрот.

Людио времі-рент він уязвив до науки, то не тому щоб сплатити забвяння, не тому щоб залишити голос пароски, а тому, що був зайвий світові.

Зайвий срібові, але сам собі необхідний, як завади,

Вхопивши мединини, він все на вступі показав замарнованого часу. Показав також всього, що спричинилося до замарнування цього часу: своєї краси та успіху в молодого життя.

Що більше, він зневидів свою красу та всі успіхи, які кинули його на шляху до щастя, моя каліку на побозниці, й ішли вперед.

Іхні голоси на обрії в тумані від чуті ще досі й не можевагнути, за їхнім вони чи перед чим, не розумів-він посереду них, чи вони попереду його.

Думничу показав, що не постарівся раніше, тужив за постарінням ще й тепер, бо відомін молодости так часто його насторокував, мов голос куравлів у небі самотну лелеку, що з церебітим крилом на мочарях очікує зими.

Тепер одиною філософією студента Думнича було-віднайти рівновагу свого руха. Він зінав, що рівновага-це основний закон природи й без цієї рівноваги він замішився б у природі вийнятком, вироком, мозілем, що його раніше чи пізніше природа зіріє зі сабе.

Найважче буде збагнути йому питання-що є рівновага, а що не є. Чи рівновага-це спокій духа й тіла? Чи рівновага-це рівновага в почуваннях про життя й смерть? Чи рівновага-це кіrvання, чи інерцість?

Теоретично він не зіставав собі з цього справи, але шукав цієї рівноваги, надіючись пізнати її інстинктом, якщо вона прийде.

Здавалось йому, що порхим кроком до рівноваги було його одрення. Заснували сімо, сплатити натурі данину, стати членом природи, включитися в її проробіг і піти смухнино за напором мудрої природи-це буде рівновага.

Дружина його, Ніна, це культурна землянка, дочка бувшого дрібнопоміщика, який у полетах штанах примусово доживав віку. Ніна взялася за родинне життя з такою виразом, якщо б приготовлялася до нього сотню літ. Вона корила дородників дітей, провадила

господарство, була вічно свіжим букетом у помі д-ра Думніча й тільки тому зацікавлено слухала по вечорах довгих і мудрих медичних вина-
дів свого мужа, що це читав він, і знала, що йому присміло, коли
хтось слухав, хтось-хто небудь.

І вона, зрезигнувшись своєго самолюбного "я", виняткового "їх",
жертвенно грава роль "хтось, хто небудь", хоч знала, що докторові
байдуже було б, якби тут сиділа служниця Гіпіна.

Д-р у цей час працював над питанням: "яка буде роль шлунка, ко-
ли організм людини ^{буде} кормиться харчовими екстрактами, де вже зайде
травлення".

Наукові праці до тієї міри спопуляризували його наймення та
водночас народ, членом якого був вчений, що один публіцист охарактеризував:
"крик умираючих наших міліонів на фронтах та по тюрмах не розбудив
зацікавлення світу до нашої долі так, як одна сторінка писань нашого
вченого."

У д-ра був приятель проф. філософії, д-р Гук.

Проф. Гук був людиною працьовою, але його дрібною слабістю
було бедзання слави.

Д-р Думніч був вирозумілий на цю дрібну хибу, бо бажання слави
в людині шляхотної являється поштовхом до продуктивної праці.

Д-р Гук працював над капітальним філософічно-публіцистичним
твором "Елан" і удеся народ був у гордому, радісно-таємному і де-
шо заляканому очікуванні, мов молода мати перед приходом ії дитини
на світ.

"Коли з'явився друком, нація пережила щось охоже на род..

Передусім перетерпіла біль, потім радість і полекшу. Очевидно,
епохальне новаторство, яке основно міняє психічну структуру людини
це рід болісної операції. --

Коли операція не скінчилася смертно-де радість. Ну, і, само-
зрозуміло, після хрещи болю-полекша.

Саме головне, однаке-що з'явився твір, якого досі нація не
мала. Самий його наголовок—"Елан"-цеймостіре приманчливий своєю ми-
лозвучною й незрозумілою назвою. Він має магічний сенс і наче був
голосом з того світу.

Було загальне переконання, що поділківськіх ініціатив поневолений народ, прочитавши цей твір, відразу стане подійно незалежним - морально-ї державою.

Чи один історик, соціолог, військовий а передусім поет - публіцист вілкував, що стільки людських жертв на полі бор- лежність зачинуло марно. Адже вистачило було написати твір "Елан" і був-би чародійний успіх.

Дармо проф. Гук тримався засади: "Лішче ніколи, ніж пізно".

Його твір "Елан" - повалив засаду свого автора, доказавши правду третього віками афоризму - "лішче пізно, ніж ніколи."

Во хоч геній народу спізнився зо своїм твором "Елан" тому, що проф. Гук запізно вродився; але це спізнення примусило загал з ще більшим поетизмом вхопитися за твір і майже не розковуючи його, проховтнути не так мізком, як чуттям. Був голод духа й ніхто не питав, що ковтати не перевовуючи ліч дуже небезпечна для здоров'я голодних істот.

В розмові з д-ром Думничем, проф. Гук недвозначно натякав на свою радість з цього приводу, що нація ще в невомі. Серед вільного народу "Елан" не зчинив-би такої фурори.

Цей натяк на одну чесну людину вразив-би доволі прикро, але д-р Думнич зізнав незинну слабість професора - це словоблєсце. Зізнав також що ця слабість продуктивна позитивно, бо дас поштовх ученному до творчої праці. Поява твору "Елан" дала цього вирізальній іказа.

Співалися рецензії.

Рецензії, як відомо, у нас являються ідеальними діагностиками творчості. Ці журналіотичні рецензії куди вище стоять всіх рутинованих, фахових критик інших народів.

Рецензія від критики ріжиться тим, що в ній/ у рецензії/ зайва рутина, професійність і навіть освіта.

Тут головну роль грає почуття-вислів безпосередньої реакції. Завдяки цьому комін "сіра людина" мав змогу забрати голос у справі кожного друкованого твору, написаного на свої теми.

Отже в рецензії маємо безпосередній голос народу, так необхідний для автора, колі як фаховій критиці збирас голос касти професіоналістів, на якій авторові не задежить.

Це зрозуміло. Ця касти не спроможна сама викупити накладу твору, ця касти субективно може висловити свою думку всупереч опінії цілого народу; ця касти може позаєдити авторові й сама сама претендуючи на геній.

Стіс пічого дивного, що наті журнальчікі рецензії в побудували

свій розголос поки що у нас не в цілому світі - і нам слід прислухатися до них не менш уважно, як це прислухається проф. Гук та інші, хто цікавиться члохальним твором "Елан".

Особливо необхідно послухати голосів чільних і міжнародних виразників опії загалу, якими були журнали і часописи: "Бий! Бий! Бий!" "Панцир", "Твердиня", "Сталь" і "Наган".

Найперше треба невтасмичену публіку поінформувати щодо тайни наголовків цих часописів і журналів.

Поневоленому народові, як відомо, відмовляє міжнародний закон права бити інші народи фактично, тому поневоленому народові не залишається іншого виходу, як бити взаємно самих себе, а коли і тут знаходять перепону з боку чужої поліції, тоді бити на папері. У краях демократичних це вільно й тому не слід дивуватися, що наша нація обіруч користається цим правом, щоб дати непогамованій виліз своїй мрії-бити.

Явище це абсолютно не загрозливе ні для світового миру, ні для ворогів нашого народу зокрема, ні для християнської етики.

Язык без костей, папір терплячкий, гін бити нейтралізується в творах, а ворожі трупи не падають, тільки ходять по світі не потурбовані і навіть деколи симпатизують з нашим "бий", якщо воно виступає в піснях з мужною мелодією.

Треба віддати нашему народові справедливість за його ширість: краче бити-говорить це без обиняків. Навіть ширіше говорить, ніж хоче бити, або може.

Натомість інші народи постійно та впerto, мов слабодухи, горда: "не бий", а на ділі гасить інші народи / і нас / аж гай гуде... .

Ми, народ цирій і довірливий, не раз просто спочувавши іншим народам за мякоту його серца через це "не бий". Ми здемо це слабістю гнилої психіки, ми готові на практиці переконати його, що є сенс бити, і-як треба бити. Але "якось так складається", що цей "слабий народ з гнилою психікою" тримає цим на руках "величчя" кайданки.

Але це потриває не довго й слінний час надійде. Він іде 300-400 літ і все спотикається на шляху цей "слінний час", але таки надійти мусить, бо така конечність історії.

Наголовки: "Панцир", "Твердиня", коли також на ділі не такі-то грізні, де просто сворідний поетичний стиль, витворений народом у неволі.

Ніхто об ці "панцири" не розбиває собі вартісних голов, ніхто не витереблює собі об "твердині" захланих зубів, ніхто з ворогів не падає від нашого "нагана"-хіба до-коли свій, але що ворогові до

цього?

Ми самі себе вродили і самі себе маємо право бити, це наше вроджене, Богом дане право. Ніким зглідом ми маємо власну долю і незалежність.

Вилонивши незадовісніченим тайну наголовків міродайної преси, ми зачитуємо рецензію на твір "Елан", що з'явилася в журналі "Бий! Бий! Бий!", це офіціоз "Християнського товариства". Інші журналі - це сароліти журналу "Бий! Бий! Бий!" і тому рони повторють це, що скаже іхній шеф, хіба що додішають більше чужих слів. Якщо опоненти журналі "Перемога", "Вперед", "Грім" та "Зрів" висловлють іншу думку про "Елан" - то цього не зліш брати на увагу, бо ця преса не міродайна.

Чому не міродайна?

Бо співробітники редакції журналу "Бий! Бий! Бий!" здемонстрували домінанту редакції "Вперед" і загал також чином переконалися, що "Вперед" не є міродайним.

Зоренівшись у "міродайноти" преси, ми можемо сміло зачитувати рецензію "Бий! Бий! Бий?" на твір "Елан".

Ось вона є:

"Гримить нова доба! Гряде гомо новус!

Канонично жунають нові кличі: "До бою! До бою! До бою!"
Іде время почи-радійте народи! До бою! До бою! До бою! Но,

Ревуть бурунами душі! Штурми бурунят у душах! Зубами хижої бовчиді клямдає душа! До бою! До бою! До бою!

Гряде побідний Вожд! Улаштається глоб під його ногами! Космос палає зі їх очей! Заграви! Заграви! Заграви! Веди нао, Вождь, до перемоги!

У наступу! Унаступ! У наступу!

Чолові! Руки вгору - іде Вожд! Великий Вожд!

Ажскліпсою нової доби являється, безспорно, непотрібний твір проф. Гука - "Елан".

"Елан" - вічний рух, це вічний, нестримний гін; це поступове перепетуум мобіле.

"Елан" - це вічне життя, це навмисучість, це бессмертність духа нації.

Ми наведемо уривок "Елану", уривок з розділу н. з. "Підміновуй". Проф. Грім пише:

"...Здорова логіка вмерла, як нехіттєва. Рівновага - це заскорує рузлий баланс статики. Здорова логіка діє в т.зв. "нормальних умовах", що відмінно від "нормальних" умов, відповідно з "співтиам" - це

ногиля хука. Немає прометеїв без вогни. Немає вогни в "Здоровій квітці", в квітінамі, в смерті. Немає життя без борці, немає борців без жертв і смерті. Скаже життя—це смерть. Щоб створити прометеїв з гомінкумосів, треба гомінкумосам заскерувати "Здорову лісіку", треба розторонити їхню рівновагу квітізму, треба влити в них вогонь, щоб горіли самі і щоб палили інших; щоб самі були жертвою і прагнули брати жертви. Треба—бо це бойкий наказ жилі!

Ми молоді за свій боку відгукнемося:

"До чину! До чину! До чину!"

Розгромити "Здоровий глузд", роздавити квітізм, розтопити рівновагу і таким чином викувати юліатих прометеїв з смокицями вічного вогню в дужих руках!"

"До чину! До чину! До чину!"

Зрозуміло, що прочитавши рецензію в журналі "Бий! Бий! Бий!" зайвим було читати твір "Елан"!

І можна сказати, що його мале хто читав таки. Адже й так голос рецензій міродайний, є автор, про Ф. Гук, був надто пошильний і авторитетний, щоб контролювали його думки кожному окрема, мов Фома невірний, читаючи його твір.

До того-ж до зрозуміння твору була необхідна філософічна підготовка, ще необхідніший—словник чужесловничих слів. А де берем міліоны чужих слів? І вистачить, що редакція журналу "Бий! Бий! Бий!" поділилася враженнями з прочитаного з публікою.

Безпосереднім позитивним вислідом появи "Елану" було заснування "рдену" На мінах", або популярно—"Міновиків".

Прочитасмо програму "Міновиків", викладену в розкіль-портованих летючках.

Для невтаснених-пару слів про наші летючки.

Якщо хто з мандрівників, скажемо покійний Бопляц чи якийсь інший арабський Ібн виліз на гору на етнічному кордоні ~~край~~ ^{нашої} розлогої батьківщини, то побачивши там білу хмару. У морі сонця під синявою погідного неба ця біла хмаря постійно дрижить, розкрилюється й наче розвивається в безвісти. Але це також оптична злуда, як міраж у пустині. Таємна біла хмаря не розвивається за обріюхи, а падає діром на землю й земля біліє від краю до краю, мов сніжні полярні поля, або безмежні піски Оагари.

Але це також міраж у очах мандрівника. Це не піски й не сніг, а летючки,

Так, справді, це звичайні паперові летючки, які постійно білою хмарою висять над нашою батьківщиною притягнувши ясне сонце на небі, поостійно опадають на землю, мішаються з чорноземом так, що він стає сірий, сірий, -сірий і стає сіро в повітрі, сіро на душі. А хтось невідомий насуває над край все нові й нові білі задруковані хмари.

Зробивши навмисне для туристів коротку дигресію, ми скоро-ченко передали зміст летючки, яку розколюптував орден "Мінов-ців".

Треба додати, що розшифрувати автора летючки у нас ще важче, як збагнути зміст летючки або оминути її здалека.

Летючка, кожному відомо, є всюди мов бактерія, і чіпляється мов репях. А воє-ж і де-кому вдається оминути. Де-коли вдається розшифрувати її зміст, але відгадати анонімне авторство-це вже вимагає чуда.

Автор ховається під аноніми не з браку відповідальності за написане, не з браку цівільної відваги, а просто зо скромності. У нашему краю, бачите пані і панове, ненавидять назагал слави.

Розголос, нагорода, титул-просто вбивають з місця нашу людину, або деправують її морально.

Це просто наша скромна вдача-й тільки.

Ось зміст летючки:

"В рамках активної програми здійснювання "Елану" закликаємо всіх наших членів і прихильників чинно переводити слідучу акцію: Кожного члена нашої національної збірності змушувати до революційної діяльності.

Хто втратив усе, той здібний на все.

Згідно з цим кличем, треба витворити передумови, щоб члени нашої збірноти були здібні на все-отже, щоб стали революційними елементами згідно з нашою національною макоюмовою!

"Голий дощу не боїться."

Треба повести компанію за те, щоб члени нашої національної збірноти втратили все, тоді будуть здібні на все, й перейдуть у наші лави.

Треба, щоб вони стали голі, тоді не боятимуться дощу.

Цим не треба холодного здорового глузду, бо це смерть-

Нам треба вогню, бо це життя.

Нам не треба матеріального добробуту, бо він иниціє крила до лісту, топить у салі прометейський вогонь.

Нам не треба рівноваги, бо це точка замерзання й безруху.

Нам не треба мирної, т.зв. "позитивної праці" над відбудовою

народу, бо на це треба міліони літ, а наказ хвилі.

Незалежність здобути ще сьогодні, нача ~~комінта~~!

"Зруйнувати все по бороже "Еланові".

Проф. Гук був старим парубком. У статтях писав про силу родини, як пр. атома національної енергії а сам нишком скакав у гречку. І так минали роки.

Коханок йому не бракувало, бож не одна красуня, свідома патріотка, була переконана, що піддається любашній жасі професора, виконує історичну місію в житті своєї нації.

І безліч з цих зведених жінок раділи, кожна зокрема, що де вони окрилили талант професора, коли він писав "Елан".

Професор любив погуляти ніжком в кабареті, добре зійти і підпити та люксусово подорожувати. З цим, розуміється, йому не було зручно зраджуватися, коли він писав голосні статті проти сігбаратизму; до того-ж він був піоніром абстиненції та аокетізму. Він ~~н~~ м'яг собі простити, що пішов на філософічний факультет, а не на поплатну медицину і то на спеціальність-гінекологію. Це поплатне гроово і ...

до цього "і" професор по ночах замріяно всміхався, але ~~бу~~ло запізно.

Автім, жінок йому не бракувало.

Скільки жертвених красунь-патріоток в екотазі сповняли наказ професора. Одна біда вони нудили його. Змислово приваблювали його жінки безідейні, нерозбаліковані, не патріотки. Типи жінок, якими досяхочу і безоплатно користувався, це були члени організації, типи босві, які нагадували хлопців, не соковиті. Світі романи з професором виконували з обовязку, з внутрішнього наказу, "без перчику", без полового кохання.

Такі інтимні зносини, в переконанні цих жінок, були частиною реалізації босвої програми в змагу до незалежності народу,

Отже, професор, як кожна людина, бажав мати жінку, яка належала-б йому, ~~бо~~ як "пророкові народу", а як простій людині, як мушині, не звертаючи уваги на його стан, славу, національну принадливість і т.д.

Він бажав хоч Раа скинути зі себе маску актора до-денного театру за який мав гру суспільного життя нації, і бути "нагою душою".

І хотів мати жінку, що обнажила-б перед ним до дна душу й тіло.

І ще хотів мати жінку, яку здобув-би сам, щоб задоволити свій мужевий, індустріальний, сучасний сприйомतел. Хотів мати

хотів мати перемогу не "екс сффіціо", не припомочі слави "Елану" і т.п. а просто яко "мужина без імені". Мужина, як ізольовані від середовища одиниця.

Він хотів навіть досвідчити розпучливого спротиву жінки, хотів навіть діставати від жінки по пиці. Хотів чути біль від її лютого царапання коханими пальчиками, хотів валтувати її чути розкіш перемоги не пророка, а самця.

Самозрозуміло, що все це мало-б. відбуватися в тайні. Якщо б навіть де-коли "вилізло шило з мішка", то ніхто в це не повірить, прийнявши це за оптимальну злуду. А якби вороги здемаскували його, професорові легко відбити ці напори, трактуючи їх як національну зраду.

І чомусь уроїлося старому професорові, що п-ні Анна Думнич якраз створена на його ідеал.

Вона майже не говорила про політику та патріотизм, вона була наліта нектаром свіжої жінчості, а помітний яскій пушок під її носиком свідчив, що такі тихі і голубі очі за дня, зміняли свій колір уночі. Ці святі очі за дня присонці, при діях, при сторонніх людях, при молитві та муравлиній праці, при маломовності та привітній усмішці добрі істоти—це також гра, "маска" дня-театру. Але це маска не штучна, а природня, що вже гра самої натури.

Сутінки ночі, без волі та свідомості Анни розбуджують у неї самцю. І ця тайна розбудження точила уяву професора, м'як рак. О, як муслать змінятися ці очі! Як вони темніють, горять, розширюються. Яка безшампанські, екстаза розкоші і мук еманує з цих очей, концентрує в собі космічні проміння, що розполовиняють душу Анни на дві істоти, її двома шляхи, відділяючи її від землі, несуть до неба і до пекла. О, яка цілюще, лагідно-свята її небесна частина, а яка чортівсько дурманна-пекельна її субстанція.

Подібні рефлексії у професора відбувалися на тему її мілого носика, ~~тих~~^{тих} за дня носика, який вже по заході сонця підозріло ворувався, а коли Анна вдягала шляфрока-цей носик так нервово дріжав, темпераментис-дико намагаючись розширити ^{съ} норовисті хрещи, що Анна з помітним зусиллям отримувала це її буде, видимо, ніяково.

Під вечір ув Анни також буйнішали ядерні груди, більшав пушок.

Професор що-вечора тюхтів додому запоморочений і просто кляв долю в душі-чому Анна не поклонниця його "Елану", його "батьківства народу"; чому вона не почувастися до національного обовязку і не ...

Але це "і не", якраз було ім, що стимало до отримання того-го професора. Йормально він знає, що якби Анна була супружкою хінка, лише чаре повторювані комукахи з похідними передмісцями та свіжі вути в жінку, руку, залишенню синадену голову старого хобота, професор же дурив-би за нею, мов гімізису.

Це нормальніс, коли діяв мозок.

Але в пугінках почі він не хотів нічого знати, його мізок був тільки дрібною картиною його істоти. А вся його істота рвалася до Анни, що кричала, скакала, корчилася моз у "танку ср. Вита".

Він, як у телевізійному апараті, бачив Анну "без маски" очима уяві і вів, стогнав, саркастично ревотався над всею своїм досьогучасним і теперішнім життям.

Справжній "Вітан" де? Сось він, тут, у професорові серці, що вирвалось з нього, воочило в груди смітньої парубідзької почі так довго, так сильно трусить грудими мозосу, поки отомлено не віковкається і не залишає по-дитячому небезпекінський, тихій скарзі.

Після однієї з таких почай, професор подівся до д-ра Думника так зараня, що заскочив передмісце жебрака. Сикідюк, на горячому, незвичайномуувчику,

дебелій жербак, Сикідюк, який був на утриманні "аристатичної служби", поки місто спало, никаком смолив кабана, так на очо кіл зо сто, уоміхавчюсь радію до вогню.

Побачивши професора, жербак заклик під носом якусь рідну лайку, промогом моцнувся у двері землянки, в якій розпісував на престолі вдаваної пужди, вистрільне луночко пироким, воловим лобом об одвірок і сплюнув у слід професорові, "чортака тебе надміс." Чув професор лотих голоса як смакив кабана, ніби що? А як жербак, багатий ніби гріх? То гріх, коли багатий бідує-ся як воно! Чого тебе наднесло, ще почки відьма спідниці не воряла-скапаревся-бти де!"

"Такий жербак" без маски". Такий справжній "ян" зі скривками ви-скакували думки з професорову мозку, який не діяв справно до тієї міри, що професор не знає докладно: спав він цілі почі чи ні.

Білі передмісці й пержви собаки Смета, що була власністю петербургского лікаря, д-ра Рога, про якого казали, що він був власністю собаки, яку любив більше за себе, таціла в ханді підрясника. Ця духовна мати, побутує, належала до с. Партира, настоятеля передмісця. Церквою села є та, що, очевидно, під час війни з паржами, де сумівся після віоранин. Тут, її зробили з нього іграшку, не відочи справа з новаго с., під час модірного вчинку.

Чимало є таких людей! Чимало...
Знов кануть аж до зібаку кралини думок у професора, коли йме-
га зупинилася в біді ником у зубах, донитільно збрнула професора
у вічі, наче-б питалася: "як я маю покінчити з падрясником?"

Позатим це був перший випадок, що собака подивилася
просто у вічі професора. Зрештою, може й ще був ще один випадок,
але мізок професора так неохоче склував думками. До того-ж очі
собаки здалися йому іроничними. Що більше він думав про них, то
іронія собачих очей вигострювалася до затросного, до інертного
сарказму. Ці очі скакали за ним головками гаджок, миліші, повзли
в раний сивій від роси траві, обманно просувалися на пеньках
мухоморами й що просто на яву, до злуди -на яву осю гуміші
віщо у вусі. Це жужіння добиралося до мізку й він чус малішою
металевою ниточкою жужіння оси переловус якісь крати в свідо-
мості, щось захиталося там, струсонуло істотно професора й вже-
ко впало. Що? Невідомо. Але ранчом почув якусь полекшу. Від цєї
полекши захитався не міг втримати рівноваги.

"Невже думав-тягар суб'єктою граничною, необхідною до
життя частиною? І що це за тягар? Чому він звалився?"

Професор зулинився перед віллою д-ра Думника. На фір-
ці шаблонна пасличка: "Увага! Лютий песь!"

І знов перед професором два пункти іронічних очей Сма-
ги. Замість "лютого пса", у синтому повітрі осіннього ранку по-
висла пара іронічних очей собаки, що була власністю ветеринарного
лікаря, д-ра Рога. Професор забув про загадковий тягар, що ще
загадковіше з чого звалився. Він опритомнів і став знов робіт-
ником будня, актором театру-дня, у масці.

Отже-претекст візити? І то надто ранньої візити:

Кік лінізо вийде на каміні, мор господар дому, виг-
нув високо параболю хребта, ніби вдагав верблюда, й пішо пра-
лився вусами до стовбу, наче до коханки.

..Отже претекст.. До лікаря прутеже легкий, його ніде
без труду й бандит уночі. Просто-болить. Наглий біль.. Чого?
Чого! Зуба! Ні не зуба, Анна, здається почуває антипатію до
мужчин, у яких болять зуби. Чому? Професор не перший, що цієї
антипатії, але щось йому на мене таке придумалось й він рішив
не рискувати. Отже-шок! Наглий шок! Але хіба не всі шоки кри-
лі? Гм... І з цоком він зробив два кілометри бігу? Ні не шок.
Автім шок міг наступити якраз тут, біля Фірки.. Також-ні.
Бо чого професор вибрився без шоку до фірки? І як на зем-
лі положена так далеко огорожа, що так куди-ж в "дорозі" що
можна було повз неї проходити. Міг піти просто на прохідку...

цій "прокінці" він і зупинився і подзвонив. Жучи поки відчинити, він знов повів очима по табличці - "Увага! Лютий шео". І знов іронічні очі сябаки Омеги, що тримає в пачі табличку з написом:

-Елан на прохі ді!

Професор хотів по-простацькому, як це зашобки чинів на самоті, вистрілити у злудну табличку плюваком. Не вспів на щастя. Двері так тихо, як усе в цій віллі, відчинилися й з'явився др. Думнич. Властиво, раніш почулося його привітне: "Доброго ранку!", а потім постать у щоденному сірому одязі, який завжди був і не новий і не старий. Наче-б доктор купляв постійно приношені одяги сталевої непомітної барви, й не давши їм показати найменшого прославу знищення, міняв їх наново на такий приношений у доброму стані.

Професор ніколи не бачив д-ра у шляфроці, в піжамі чи хочби в бонжурці та заспаного.

Він був постійно в робочому одязі, а найчастіше в білому халаті, завжди свіжий, черствий, бадьюний: якийсь "симетричний" у своєму рівномірному темпі життя.

-Доброго ранку! - майже вистогнав професор, дещо скорчившись. Він силував ^{сь} всміхнутися, наче-б йому коштувало багато труду перемогти поважний біль і всміхнутися, як лицюс твердому му-щині. Він також вдавав намагання розігнути по-багатирськи свою фігуру і болісною усмішкою давав до зрозуміння, скільки це коштує його таке геройство.

Привид Омеги з "Еланом" у зубах раптом зник і професор мало не скрикнув з радості: "Болить у середині!" так "болить у середині!" Це-ж така розтяжна тямка. "Середина" чоловіка доволі велика: не так легко найти причину болю. А поки лікар і відкрив-би симуляцію, біль дуже добре вмів-би за цей час вщухнути.

-Побоююся в середині; пане док... - викрекав професор з оглушенюю усмішкою терпячого героя. При цьому будім біль поклав йому ліву руку на червину й так скорчив стан, що професор наче-б виконав орієнタルний поклін докторові.

"Нутро людини важче дослідити, ніж нетри джунглі чи надри землі-кале професор.

Якщо я Вашій "середині" не пошкоджу, то значить, що я щоміг. Пром'ю...

Доктор відчинив двері й пропустив поперед себе пацієнта.

-Ви через хворобу, мабуть, заспали й, розуміється, по кавальєрськи-без снідання. Але раніш ми Вас... Пром'ю! - показав потель, надягаючи халат.

Пурпурна сонця сходила на тлі темної групи дерев і здавалося, що сонце скальговче зо шкури й видніє його чорний кро-

всіг. -Я пізно встав? Ви жарт... Ах-шепотом закінчив професор, уклонившися ~~кошучо~~ на кріслі по-орієнタルому. Іде же більше, орієнタルними була усмішка та погляд очей.

-Прощу зняти сорочку... так... Поволі, повомі, дозвольте, я Вам помо... так.

Професор тішився мов злодій, якому вдався "скок". Гумніч сказав, що він, професор, запізно встав. Значить не прийшов за рано. Тепер не запідоозрити його в симуляції, не спітас себе ниніком:

"Чого професор так рано прийшов, ні, прибіг. Адже крізь слухавку він почус конче приспішений стукіт серця. Старого приношеного, вже, серця, що мало свої сміливі претенсії. Не відкриши недуги, не спітас, чого взагалі прийшов. Це знає тільки це старе серце з претенсіями. Воно спочиває у фотелі, але отукаєть ще хвадіше. Чого? Воно чує кроки пані Анни в спальні. Крохи яомні, хаотичні. Воне порядкує кімнату.

І взагалі чого прийшов професор? На пляху до мети, на пляху, де повно перепетливих перепон, забув про мету. Він надмисне прибув зарання, щоб зловити паню Анну на гарячому. Заставши її в розсполох, Як вийде зо спальні, він надіяється її застукати "не... причепуреною", не відсвіженою і таким чином віднайти на її лиці сліди нічних переживань, які бачив у телевізійному спараті своєї ульви. Які будуть очі? Які груди? Який пушок? Носяк?

І ці очі отрінутися з професоровими, вони зрозуміють себе взасміно. Його очі скажуть: "маска здерта. Я все знаю. Твоя святість чеснотливої матрони здерта, тепер я, учасник твоїх тайн, майже те саме, що твій коханок. Тепер мені вільно все-все-без ропти, без найменшої решти, до втоми, до обнаження душі і тіла.

Ось чого так раненько прибіг професор Гук, який так за любки довго ложився в ліжку.

Але пані Анна увійшла свіжа й одягнена так, наче-б принаймні годин шість вже не спала й вернулась з проходу по свіжому повітрі. Вона поздоровила професора, склада йому адресу спочуття й висловила стурбоване поборвання, що "на кавалерському столі" він нерегулярним харчуванням надвередив собі шлунка.

Професор дякував розлючено, хехотів ніби-сміхом, покрекуючи і говорив з таємною міною:

-А може тут інша причина недуги, ге? Як пані гадають, ге? У старого ковалера може бути інша причина хвороби?

Він надмислено клав натиск на слово "інша", але пані Анна

не звернула на це уваги й відповіла поважно:

-Нерепропагання, пане професоре. Ощадність часу на відпочинок—це найбільше марнотратство. Ну, і взагалі не регулярний спосіб життя.

-І коли вони встають, до біса!—лютився професор в душі, а голосно сказав:

-Ваш муж за ковалерки також жив, хіба, нерегулярно-ге, пане докторе? Лішче одна пілковита жінка, ніж безліч. Хай доктор скаже, ге??

Пані Анна поважно зиркнула на професора, але ця повага більше охожа на злість.

- Вона, мабуть, чус антипатію до мужчин, у яких хворі шлунки-пояснів собі в думці професор.

- Нирки!— коротко, про себе вирішив професор.

-Невже! розочарливо скрикнув професор, рвучко зірвавши із фотелю.

-Можете мені вірити на слово, професор, нирки.

Професор безсило опав на фотелі. Опав тілом на м'якій фотелі з висоти пів метра, але рухом летів нище-нище-нище і дістав у тому леті завороту голови.

-Що Ви цим хочете сказати, докт?..—вистогнав професор, почувши раптом тужний біль нирок, який пізнав з описів у творах: з оповідань недужих.

-Хочу сказати, що мусите лікувати нирки.

-Але не муши тримати дісти, яко...яко...як — на щастя Анна вийшла в кабінету професор вищепідав:

"... яко мушна."

-При такій дісті ще ніхто не вмер ні тілом, ні духом, професоре.

-Найкращу доказ-я сам, докторе. Ви подивітесь на мене—це я сам доказ. Бачите скільки прожив без... хе-хе-хе... Але про всякий випадок.

Розумієте, мені, професорові, не знати, чи при недузі нирок потрібна така діста, чи ні — не лише. Так паново, не лише. А з Вами я згідний, що більше не розпорощувати, "у гречку" тальнихъ сил організму—це корисне. Це дуже корисне для людини та праці. Адже цей елан можна пустити на продуктивну працю. Людина, яка розтрачус для зайвої, низької насолоди свої сили, наче самохіть рвала себе на шматки й викидала ці шматки у болото,

За сніданком йрої. Гук ніби ненароком повертає розмову на "Елан".

- Ви бували, мої панство в Німеччині, як мені відомо. Очевидно, вас цікавили тут передусім клініки й санаторії. Це під вашою адресою, пане докторе. Вас, достойна пані, мабуть, цікавило перш усього німецьке кулінарство, а точніше - німецька господарня.

Крізь плунок до серця. Це розуміє кожний ворог молоду.

А ось я звернув в Німеччині увагу на таку дрібницю, наче-б поїхав туди нате щоб позбутися зайвого часу. Іс, прошу собі узвити, я - не архітект - драпався очима й думками по мурах німецьких міст. Це - наче-б ракітик зайнявся альпіністикою. І просто, щоб собі самому пустити у вічі блахмана, що я людина дімаюча, поробив собі де-які висновки.

- Ви винесли переконання, що німецька архітектура - це постумент німецької ісихії. Я це читав либо в у журналі "Твердина". А може це в "Панцирі"? - допитливо липнув очима на професора - А може також у "Нагані", - намагався пригадати, винувато поміхаючись, засоромлений сумнівом.

- Це пан професор писав у часописі "Бий! Бий! Бий!" - помогла пані Анна - наголовок професорових спогадів по Німеччині - "Великани в лупині ріха". Язд пам'ять дотримала мені слова, у спогадах товстим друком були підкреслені такі реченні: "Якщо стиль архітектури - це якщо не принадлежить, то це перед усім торкається німецької архітектури середньовічних міст. Кожна рівня, кожна ледве помітна лінія, лук кутик - все це тасмні знає, які витасмніченому роскажуть більше, ніж жовті пергаменти архівних документів."

Якщо я зачитувала зле, прому мені ласково вібачити. Справді я не відзначалася ніколи особливим даром пам'яті, якщо не брати на увагу зла...

Професор з подивом подивився на цю дивну жінку, яка з пам'яті цитувала ді реченні з його спогадів, яких сам не пам'ятав.

Це Йому у великій мірі підлодувало і він ще більше й намагався звести розмову на "Елан".

Вона знає його, розуміється, також напам'ять, а це знак що ключ до серця цієї чини... все вже в кишені.

Але, про всякий випадок, він з глузуном: "Нікdo пані докторові маєть виключний дар пам'ятати зло, то мені ясно, чому ти так докладно зачитували кілька речень з моїх спогадів, що?

Стукіт у двері їдальні.

—Прому! —відрухнувся доктор. Не було зміні, щоб він не сказав цього "проту" навіть тоді, коли хто-будь постукає до дверей його їдальні у північ. У нього також школи не замикалися двері на ключ.

Натоміш професор, за кожним стукотом до дверей, переживав чомусь внутрішню тривогу. Сам не здав, чому, хоч це все відчував показаний рядочок літ, але йому було даним швидко заспокоїтися, коли до кімнати поважним кроком вступив шестилітній Кетя, — дра. Думинич у мініяюрі.

"Добриден!" — привітав він присутніх так серйозно, що в душі професора чомусь пробудилася заздрість до цієї дитини.

— Вібачте, що я вам перешкодив снідати, — промовив хлопчик вже особисто цю сніданку. Мама нам, дітям, пораз раніше снідання й тому нам прикро перед папою, який єсть пізніше. Адже папа мусить працювати, а ми ще не працюємо. Бо що за праця-забавки? А я прийшов сказати, що під нашою віллою стоїть собака з підрясником у зубах. Іс це має значити, папо?

У професора шкіру ніби хто натер етером. Його огорнув забобонний страх. Нара іронічних собачих очей, табличка з написом "Елан" в зубах собаки Омеги-ось привид, який став так чітко перед професором, що він прижмурив очі й затріпав руками:

— Кинь собаці шматок хліба. Він випустить підрясника й візьме хліб, а тоді ти піднімеш підрясника. — Порадив доктор, цілуючи добрими очима сина.

— Що буде краще, коли це зробить? — склада пані Гіл собаки, це плахотні тварини, але все-ж їхня рояль-кусати.

Така проста розвязка проблеми собаки з підрясником здається професорові дуже непересічною і це його заспокоїло.

— У Німеччині міста переважно в глибоких наскрізних долинах чомусь цупко вислихся він старої теми / в надії, що спогад про німецьку архітектуру прожене привид іронічних очей собаки Омеги. Опинившись там, ви зовсім замкнені у лябірінти середньовічних будівель. Вале око, що привикло до безмежного степу, має дуже обмежений простір обстрілу. Ви можете дивитися вгору, або вниз, або вперед. Їх хоч-не-хоч докладно заобserвуйте; Ви можете дивитися в небо, або в глибину. Соб'є це три можливості для вашого ока.

Тоді я зрозумів психіку німця.

А з нас? Простір, поверхня, загальність, імпрозіовськість, ескіз чужа, вітрані примари.

І коли я писав "Елан", то заховався у **должну** роздумування. І рішив: -або вгору, -або вниз. Або небо, або пекло, але не називати "традиційні" плоский стіл виємоканий нашими поступами, мов нікому старий неніківський патріотизм. Ви знаєте, в чому цей патріотизм полягав? Ви, наприклад, лікар, докторе. Вам відомо, що деякі не дуже привичаються до своєї недуги. Прощу пригадати в Шатобріана: "найбільше зло людини в тому, що вона привичається до зла".

Позбавившись недуги, пацієнт ніби згубив мету своєго життя. Він згубив свій зміст і став порожньою пачкою, викиненою на смітник. Він не може мріяти про здоров'я, бо відімкав його. Він не може скаржитися на болі, бо здоров. Він не може жербати спочування, бо не має підстав. Він перестає бути центральною фігурою в середовищі милосердних людей. Перестає бути поетом-психологом, який так субtelно описує скомплікований процес своєї недуги. Він перестає бути юдним, мов постаріла панна. Йому лише залишається замокнути й пережовувати минулі дні своєї слави, коли він був хорій. Йому залишається підгнати за новою хворобою, або чинно шукати її.

Ось таку паралелю між згаданим хворим і типом старого нашого патріота я провів ув "Елані".

Суть цього патріотизму не являється активна боротьба за вільність нації, а пасивне терпіння й нарікання на неволю, а водночас підсвідомий, загасний страх, щоб ця неволя не минула. Бо ^{но} на канви цієї неволі ми вимріяли всю нашу романтичну поезію, пісні, історію? Так вимріяли. Фактично, ми не створили активно нічого. Нада історія-це мрії, що ми їх подаємо за дійсність, так як це чинили наші предки. Якби не було канви неволі, на якій ми мережали наші зіткнення, й скарги, на якій ~~ж~~ малювали героїчні сцени, мов хорей привиди силача в своїй особі, ми не мали-б своєї історії, яко не бул-б. Так, так, мої панство дорогенські, якби не неволя, ми згинули-б. Ми, кажуть, подивляємо жизучість нашого народу, який не згинув у хронічній та важкій неволі. Мені відять прийняти це як чудо, або-яко нашу силу.

Ні! Мої мілі! Міліч раз-ні! Я вискажу парадоксальну думку: ми втрималися при житті саме завдяки нашій неволі. Всі тайни світу,"на моя думку, замкнені якраз у парадоксах і тут слід шукати їхньої розвязки.

Розумію, вас дразнить ці безлі... чоловікі і тому я злагідню вашу іригацію, замінивши справи.

Професор гриз маринованого грибка, мов живну руку, удаючи

обі, що таким жіжим мусить бути кожний член тіла пані Анни. Коли вона прислухувала при стомі, професор пакував зори за рукаами її тіла. Мезо, яку собі намітив, було приложити моментом коли в деяких приватних місцях їх постать, так заломіться, сужня, що ці приватні місця виступлять рельєфно, чітко, мов виразлені. Професор приплюстить свої очі й уявить їх собі обгаженими. Він так належив уяву, що відрухово застосував і тоді проснувся.

Доктор ін рівномірно, спокійно, наче-б суміліно обробляв одне зо звен цього ланцюха щоденної праці, звено, яке нічим не різнилося від інших звен цього ланцюка, як писання наукових праць, рятування чиєногось життя, турботи про сім'ю, кохання з дружиною, читання добрих книжок.

- Ваші погляди, професори, про парадокси, справді парадоксальні-промовив у павзі між одним грибком і слідувачим. - Але я особисто осміююся думати, що докладти до розвязки тайни природи шляхом парадоксів-це значить допускатися влому. Просто бандитського влому у вівтар природи.

Коли тіло пані Анни зникло в кухні, мізок професора знов висукунувся, мов пришешний годинник, що сам пристав і сам пускається в рух.

Він зрадів, що знов приблишився в розмові до своєго "Елану", до якого йому легко наїзжали свої основні.

Але тому, що все-б зміст його розмови призначений для пані Анни, він икідах до цієї приходу і тоді почав:

"Яким чудом утримався-б нам народ при киті, якби він був вільним? Якби не було неволі, на якій він зосереджував всю свою істоту, що йому жилися-б? Угору до небесний висот він не здійсній зніматися так, як готик німецького духа, бо дістав-би голо-вокруження, впак-би й розпоромився-б. Че в найкращому випадку. Але нашому народу бракує не тільки сили пориватися вгору, ні, йому бракує снаги пориватися. Навіть більше, наш народ не знає про існування верхів. Срганізм японця не створений до злетів літаком, але нашій ментальності взагалі невідомі злетки. Ми не чуємо внутрішньої потреби відриватися від землі, хочби це від-ривання замінило по собі ранина землі."

Ми же чуємо потреби "вломатися по бандитські", яз це ви слушно висловили, до неба, щоб пробити мечем духа, річні тасми заслону візок і доконати обільшого зламу, якнути безпосе-редньо в ліце Бога. І коли інши зламі заради, глянувши так на-хабно в лиці Савадота, стаєть геніями, то ми в такому випадку

здуріли-б комплетно. Так, я певний цього, що побачилих бокі очима ми збожеволіли-б.

Посліднє нашій ментальності невідсма глибінь. Якщо нам ніхто відкриє тайну існування глибіни, ми не чуємо потреби її зображення. Це тому, що в нашій ментальності з природи немає первнів глибіни так, як і первня висота. Ми повірили на слово, що с високий рай і глибоке пекло, але нас не корить перевірити емпірично парадокса, чи не в пеклі рай, чи не в раю пекло? І якби ми опуститися в глибини, ми сконали-б тільки тому, що нам здавалося-б, що сонце померкло, повітря згинуло і ми в машині. Так, цей факт, що коли чого не бачимо, то це для нас не існує. Але чи не значить, що ми осензуалюти, реалісти, емпірист у великому стилі. О, ні! Міліон разів-ні! Ми уявимо собі, що ми в могилі і хапут! Ми вже мертві! Ми не здібні бачити цілого космосу у зеренці піску! До цього треба змогти зробити велику, майже альхемічну аналізу атмосфери, розгорнути його у безмежний всесвіт, викрасти його тайни і знов замкнути великий космос у непомітне зеренце сірої пісочини. Із малого, ніби проминаючого, щодня, робити аналізу вічності: вічність замкнути в синтезу сірого щодня.

Ми, не зосереджуємо своєї уваги на нашему найближчому, про око непомітному, досвіді. У нас немає до цього впругості. Ми не бачимо нашого досвіду, не знаємо його. Ми не здібні зокрема добути води, мов Майсей. Ми не віримо, що це можливе. Коли ми не бачимо дрібниць так, як великани Блефуску не бачать маленьких ліліпутів. Нам здається, що ми величні, які не бачать дрібниць і горді з цього.

—Це праця-згодиця доктор — але цим управляє природа. Головним оком нам не дано бачити мікроби. Але справді сумно, що деякі де-кто горді з цього.

—Але ми бачимо великі річі так поверховно, так загально, як туристи обриси великих гір! — перервав майже обурено професор. Отже ми не знаємо докладно навіть зовнішніх форм ні мегалів, ні мікрокосмосу.

Ми, істоти плоского степу, де обрій на наше щастя, заснував невиразний туман. Близький, нечіткий, злудний туман.

Він злудно приймає в наших очах химерні, мінливі форми і нам здається що ми творимо. Ми бачимо все так у туманах, мов доми в Лондоні.

І самі тумани! Іншого виходу немає, як зробити таке тривіальне резюме.

— В своїй книзі "Елані" ви зробили це саме резюме. І, яке чудо, публіці це подобається. підхопив доктор.

А я думала, що публика любить, коли їй обманю підле-
щують-додала пані Анна.

Професорові було недрісно чути в їх устах, обрамовані газм-
ним пушком, слова, які не відносяться до цього пушку, до переживань
ночі, до заломлення сукні на принадних лініях тіла. Але могло бути
й це, що пані Анна свідомо чи інстинктивно помогала йому зблизич-
тися до "Елану". І тільки тут вона виложить свої думки, свій зах-
ват і при зручній нагоді віддасть поклін генієві професора. Він
знав з практики, що потягав за собою такий "поклін". жінок.

Склонивши голову спочатку ледве помітно, широко побожно, вона вже не могла отриматися, щоб склонитися нижче, потім зломиться в зовсім низькому поклоні. В надто низькому...

Крізь вікно вілли було видно, як ворони облягли осіннє сон-
це, як ліс плив у синяві під сизими вітрилами імлі. А потім со-
бака по стернищі рвався за зайцем. Якимсь дивним робом собака
почувся управненим побігти за зайцем, мов за свою власністю,
що тікала від нього, здогнати його і задушити, щоб виконати об-
вязок.

Ще цікавіші іхні пози в русі. Здається, що іх хтось невиди-
мими шнурками блискавично тягне - вперед туди, де сілюсти фльо-
тилі лісу пливли в далеч під сизими вітрилами імлі, а погоня со-
баки за зайцем нагадувала спізнених пасажирів. - Още він, "Елан" -
подумав професор радісно, неначе його відкриття піввердилося
експериментально.

-Мені було судженим зробити історичне відкриття-продовжував
він, близче навязуючи до "Елану" - і став на певному ґрунті пере-
конання, що наша плоскість не вроджена а-набута. Це перший крок
до перероблення нашої психіки. Після цього я взявся за працю-
розбудити в наших душах гін вгору чи вниз; до неба чи до аду.

-До аду вам вдається, мабуть скоріше скептично висказала свою
думку пані Анна.

-Це зовсім натурально-доказував доктор-людина з меншим зусиллям
летить уніз, як спинається уверх.

-Але-х це байдуже! - радісно скрикнув доктор, наче-б його "Елан"
святкував перемогу.

-Це зовсім однаково: до аду чи до раю. Моя мета-зрушити застій.
А потім-дуже легко. Адже-хто опиниться у пеклі, хто переживе
тиснення теміні й глибин, цей затужить за висотами. О, лекше
дістатися до раю з пекла, ніж з плоскої землі!

Хай це мене оправдає, коли я, грішним ділом, деколи надто ви-
разно велів зробити виправу до аду.

-Маю підстави побоюватися однотипного публіку, під час ви-
їзду

шого "Елану" може розпустити пекло тут, на землі, -дав вхолів ово-
м підозрінням доктор.

-Так, це зовсім не-підтримала його дружка. -Ці люди, здобувши тямку раз, ають скількість здійснювати цю тямку тут ч таки, в сій хаті, на землі, а не шукати рапоцза земними сфе-рами. Це саме може бути й з пеклом.

Інакше кажучи, чи мене оскаржусте в цьому, що коомонополі-
тично-гуманний часопис "Вперед" ... насторожився професор.

-Ви хотіли сказати: "в анархізмі", професоре?

-Так, так... В анархізмі, докторе! В анархізмі статичні, плос-
кі душі оскаржували всі пориви індівідуальності: Наполеона, Колумба, Коперника, Джордано Бруно, Галілея, Лютра, Бокаччіо-
так, так... І не дивуюся, що я попав у їхні ряди-коли ангел но-
сить оболоскими серед заболочених істот, він заболотить свої
крила.

-Авансувати себе на мученика, не бувши мученим-ледве стри-
мавася від сміху пані Анна, затримавши закохані очі на мужеві.

На півважчи віному чай, вона ненароком притулила одну грудину до
його літця. Це викликало рожеву троянду на ії лиці, а очі стали
мякі; мов мок, що куриться свіжим віддихом глибоких надрів
землі. Коли доктор поцілував ії руку і професорові здалося, що
він зупинив свої очі на дружинних грудях.

Їх наслідство професорові, на грудях сухая заломилася по
зовсім натуральних лініях, ніби навмисне подавала себе в дарі
щасливому докторові.

Ув його очах він замітив щось, що відбігало від його
щоденної однаковості. Це "щесь"-це вплив грудей, це спогад
минулої ночі. Він, професор, приловив це пожежу на цьому, на
чому базав, чого суди раненько прибув.

Він, у своєму ущалку с пронастю одчаю, зупинився на
твірдому ґрунті.

Цані Анна неподільно, органично, навіки належить докторо-
ві.

Ця певність, трагічна певність, на диво, втілили профе-
сора. Він зізнав, на чому стоїть, зізнав свою не-змінну базу і тому
зуму ложі дістати про дальні босові операції.

І ще знат, що "Елан" не варт дальше говорити.

"Елан" зовнішня печать геніяльності професора не діє на паню
Анну зуму, що вона -искрінній елемент доктора.

-Че ти, Клара, там я, твоя ... - спішенно виментав у
думі.

Ці вагі дві старі дерева, це яблуня і бук? -рантом показав

зас у вікно...

-Так! - потвердив доктор. Йому сподобалося всеобщічні за-
цікавлення приятеля.

-Зовсім як філімон і Бавнида... Фільєт Бауціо... Пригаду-
сте з латині? - ідко вів професор - Ця яблуня ніколи не зрадить
бука... Зраджувати спроможні тільки люди вільні, незалежні, у-
веренні індівідуальності.

- Ви ще раз потвердили мої погляди, професоре. Я не раз
тішився, що я не є індівідуальністю.

Пані Анна не показувалася з кухні. Професор візував у
себе, що вона так довго була, поки не прийшла нагода потоптати
його "Елан". На цьому її роля скінчилася й тому відійшла.

- Так, вона це зробила свідомо. - Вирішив у душі, і думав:
"справді сатанська жінка! Вродиться навмисне таке, щоб потоп-
тати "Елан" і його автора. Терпеливо, замасковано чекати довги-
ми роками, підозріваючи генія в професорові, щоб діждатися;
поки неявиться "Елан", потоптати його, а потім піти до кухні
так спокійно, ніби після сумлінного сповнення обов'язку. А по-
тім нормально, як завжди прийде ніч... Іхня ніч... Але нащо
надіятися він, професор?"

Він не міг довше робити храму з місця своєї поразки.
Глянувши на годинника, він буцім-то щось нагло пригадав собі,
скрикнувши: 10-та! У вас точний час, докторе?!

- Десята і п'ять секунд!

- Але це-ж скандал! Я на десяту умовився з Честертоном.
Честертон, бачите, подорожує і я ненароком вчора з ним зустрі-
вся ув англійському посольстві! - неначе недбало говорив про-
фесор, необачно запустившись у брехню, коли пані Анна знов
увійшла до ідаліні.

- Славний письменник, Джайлберт Честертон? - перецитала
з пошаною. Але не сліду подиву до його, професорові особи.

- Так, пані-Джіб, я зву його "Джіб". Колись по-пляному
так прозвав його в Ніцці й це прилипло до нього. Я чув, що стар-
ший Муз та король Англії так його звуть. Ім, розуміється, фай-
дуже, що це скромне авторство належить мені. Якби я був членом
більш відомої нації, а не сірого народу, то моя особа навіки
в сімбіоз оплелася-б з Честертоновою.

- Мені вдавалося, що Честертон умер ще в 1936р. - зава-
гав доктор.

- Це, мабуть, старалост редакторові "Вперед", бо ми
там читали некролога-пояснила пані Анна.

Професор вдавано зареготався:

-Блоф, мої чанство! Якби я не жив під боком редакції "Вперед", то про моя смітель вони вмістили б досі **20** сто некрологів, будьте певні і висчиті, до Честертона мій приятель і вони вже умертили його.

Професор був лютий на себе, що так невдачно виїхав із Честертоном, мов гоголів Хлеостаків з Пушкіним. До того-ж, неоригінально.

Але він прихильник засади: "геройство є там, де німає віде ступу, не дивлячись на доцільність поступу", не мав іншого виходу, як фантазувати так циро, що сам не мав найменших сумнівів що до слухності своїх слів

"Вістку про смерть Честертона пустила темна мафія масонерії, комунізму, сервілізму, колтунарії, маразму, нігілізму, космополітизму, гуманності і т.д. Адже Честертон-католик. Це витвір вожичної церкви. Для суворого духа езуїтського ордену. Чи дух такого генія може вмерти, як ви думаєте?

-В некрологі ми читали, що він умер, тобто тілом умер.

-Гм... дивно! Чи нас, духовлених істот, цікавить смерть тіла? - Ідно вирвалося в професора, який штурмував думками мур брехні, що ним оточив себе, в пошукуванні за потайною фірточкою виходу.

-Адже в некрологах не пишуть про смерть духа! - пожартував доктор.

-В некрологах "пересічних людей" справді цього не пишуть, докторе. Ми у своїх некрологах передусім поміщаємо некрологи людей, які вмерли духом. Ми не масарія, не окопище, не просекторія, щоб цікавитися долею тіла. Розуміється, хай це вао не дивує мені байдужа смерть Честертонового тіла. Інша річ, що я це, між іншим, знаю. Але, "між іншим", кажу.

-У такому випадку, нам доводиться підозрівати вао, що ви визначили побачення з духом Честерсона і то на десяту годину ранку-бучім отурбовано промовила пані Анна.

-Німає чого підозрювати, бо я з цим не ховаюся, пані. Адже Ламетрі-де був також добрий лікар, і чим для нього людина? Машини! ! Цей не повінні у зустріч з духом. При нагоді я хотів попередити вас, що коли я говорю про когось, то це мова тільки про його духа.

-Але зустріч з духом у день і то, мабуть, у коварні, професоре.

Хронічні очі Анни знову бліділи перед професором привид собачих очей, під якими видніла в зубах габличка в напою:

"Елан".

-Ах, ~~як~~ та це пішло, муру вилянити ~~заж~~, що орден до якого я належу, переворзень день на ніч, а ніч - на день. Для вас це дрібні і безглуздій факт, для нас, засмичених - це явище з глибоким змістом. А все ж у щоденний розмові з поресічними людьми виникають непорозуміння ціх слова з протилежним змістом.

Професор гордий був із себе, найдовши в собі силу волі попрощатися спокійно й відійти. Одиноким проливом його перенервованнільце, що він забув подякувати за снідання та лікарські оглядини. Щоб і тут бути в порядку, він умовив у себе, що д-р Куміч повинен був подякувати йому, авторові геніального "Елану" за честь, якою вшанував його професор, особисто склавши йому візиту.

Опинившись на самоті, він не міг позбутися привиду іронічних собачих очей й таблички в зубах з написом "Елан".

Свідомість програного бою принесла-б йому наслоду, якби він програв думання з величнem тієї міри, що Ніцше, Ноенгауер, Джек Льюїсон, Дікенс, Шекспір чи Біスマрк... А то програв із пігмеями духа.

При цій останній думці привід собачих очей іронію затрощає садистичним сарказмом. Вороти на стернищах увінчаться йому метаморфозою чорної богині смерти-морини.

У своїй ненависті до доктора професор умовив у себе, що він, геніальний професор, написав "Елан" ~~злиточно~~ для Анни, яку відібрав йому смертельний дух рівноваги-доктор Куміч.

Анна ~~ца~~ винна тому, що доктор оволодів ~~нею~~ ~~зардаки~~ її невільницькій психіці.

Але винна тому, що він не бачив у ній найменшого зусилля стати вільною індівідуальністю, яка зрадила-б мужа і, висловивши свої затасні думки про геніальність "Елану", зідалася-б професорові. Але ненависть до Анни, так розпалилася жагу до неї, що він сам здивувався. І що більше аналізував свою жагу до цієї кінки, то приходив до парадоксального висновку, що його потягав ії сервілізм.

Рішення виграти бій і здобути Анну у чималій мірі поклекили професоров настрій. У нього був звичай починату акцію від "що зробити"?, "як зробити"? - у нього на другому плані.

І зовоюм слушно тактика перевести задум у чин, прийшла, як разділ, сана-собою ~~над тим~~ що відічувається при фонці за предметом.

Отже зникли діти. Це зовоїм природня справа. Така природна, що не здивує самого діра, херця науки.

Акт терору може виконати орден "Міновиків" це оліду-
ючє рішення, під якого професор вирішив не відступати. Они-
нізлисъ на цьому московому причілку, він зустрів новий опір,
якому не звикавши, очікуючи всюди й завжди спротиву, що яв-
ляється мотором постулу.

Комтур ордену "Міновиків", Руслан, -це сліпє знаряддя в
руках професора, але це знаряддя завжди ненадійно й каригідно
бунтувалося, коли треба було щось знищити, хто не був очевидним
врадником його жероя.

Отже треба було чимало дипломатичного хисту, щоб вхити
цього впертого осла до акції по лінії професорових замірів.

Запросивши його на вечір до себе, професор, між іншим,
поставив Русланові питання: -Якої ви думки про доктора Думнич?

-Це непересічна індівідуальність і патріот. Одинока йо-
го хиба в тому, що він не член і не прихильник ордену "Мінови-
ків" -була доволі поміркована відповідь.

-Це правда. А чи знасте ви, чому доктор стоїть ув оре-
зниці до ордену? - друге питання.

Відповіль Русланаз-Його застивали проти насінні ві-
роги: гуманісти, маряз...

Гамът! гальт! - перервав рвучко професор, будім вироз;
міло земіхарчно. На ділі він погорджував і ненавидів Руслана:
Чому не смів він, могучий автор "Елана" поставити справу леси
"Смерть докторозі". Чому Руслан, сліпє професорове знаряддя,
дебелій дарубінка, не піде й не вдунить доктора, мов пацюка, й
не присядче за ноги Анну, мов франку, не гримнє на професоро-
ве ложе?

Отже опір серед власних апостолів, серед слугі Прийд
собачих очей знов поквився й майже чутно хіхотів.

-Ні друже! - вибачливо заперечив професор-доктор Думнич
увійшов у русло т. зв. щоденно-творчої праці, у глибоке і грузке
зьке рукою з якого сам же в силі вилізти і тому иреба йому по-
могти. не забити його не тероризувати.

-О, само собор! - майже обурено й радісно зірвався Руслан
настороженс, іспов-би боявся, що ось-ось йому звілять убити док-
тора Гумніч.

Ех, маряз! маряз! - хоті думав професор.

І це має бути під рукою леси!

Професорова душа з досади плювала осторужно жовчю. Він ледве отримався, щоб не кинутися на Руслана, щоб давити його за горло, щоб кричати, ревіти: "Порошня! Бий! Або здихай! Ех, маразм!" Колхунерія! Але образ, що професор побачив у протилежному дзеркалі, охолодив вулкани його почувань. Він побачив карлика і великанів. Карлик, худий, поморщений, купка кістяних трісок у радязі старої ыкури-це він, професор, автор "Елані". Побіч його свіжий велет з гривою лева, з церою мулата, з очима тигра, але з серцем голуба. Це Руслан, комтур ордену "Міновиків".

-Попереджу вас-говорив облудно, суворо,-не вільно нічим найменшим-образити доктора. Це був-би злочин, якого я не престив-би, це потрібна нації одиниця. І якщо ви його вбили, або хоча намагалися-б вбити-підозріло лупнув на Руслана-ви мали-б воро-га у моїй особі. А ви знаєте, що це річ неприємна ні для мене, ні для вас ; тим більше.

-Вбити?-розчучливо вилептав Руслан, вдячно глянувши на професора-невже ви можете подумати, щоб я невинну людину, яка не є зрадником? Адже на те є ваш дух, який переконує, якому **ніхто** не суперечить.

-Дякую вам!-урочисто простягнув руку Русланові професор-, про найважніше ми договорилися.

А сам мало не заплакав кровю з огиди до себе і де Рус-лан, що мусить такими крутими шляхами йти до простої мети:зни-щити невинного доктора Думнича й здобути Анну.

-А чи знаєте ви, хто безпосередній кандидат на члені на-шого ордену?

-Той, хто не має нічого до втрачення!-по учнівські, мов на іспиті, виспівав Руслан.

-Гаразд! Славно! Що треба зробити, щоб доктор не мав ні-чого до втрачення? Щоб став дитиною піль, вод і лісів? Щоб став **вільним, незвязаним?**

. -Розумію!-коротк відповів Руслан.

-До побачення-простяг руку професор

Другого дня по радір подали вістку в поліційно-криміна-льній скринці: "що вночі з четверга на п'ятницю невідомі злочинці виконали бандитський напад на віллу доктора медицини, Думнича. Усе майно пограбоване, бібліотека, наукові праці й лябораторія -знищені. Віллу бандити підпалили, але пожежа сторожа, що при-була авсесланськимар вгласила майже в зародку. При цьому

слід відмігти своєрідне "лицарство" бандитів. Вони силово вивели з вілли родину Думничів, коли лікар, діставши шалу, хотів зістатися в горіхій віллі.

Дружина доктора Думнича заявила, що бандити щось говорили про вищі цілі нападу, поводилися коректно супроти всіх членів сім'ї, частували розслаканих дітей цукерками й подали дружині доктора валерієнові краплі. При цьому вони потішали доктора: "Не журіться за майном та за друкованими шпаргалами. Подумайте про тих, які боряться і гинуть по лісах, томляться по лісах. Якщо вам криєда, ідіть з нами і робіть це саме другим". Поліція ьєде слідство."

Вислухавши цього комуніката, професор Гук негайно побіг до доктора Думнича. По дорозі він приставав, виймав дзеркальце й обсерував своє лицезріння.

— Чи не зраджує воно чого?

Блідість? Поденервування? Смішно! Невже має бути втішний, розспіваний, коли приятель потерпів!

Автім, махнув майже обурено рукою, хто подумав?!! Хто? На мене? На професора? На вченого? На автора "Елану"?

Фі-фі! — ах свиснув, — це вже я зайшов задалеко. Мучитимуть служницю Горпину! Шукатимуть злочинців серед іх хабалів, серед возвідів, серед невинних. Чи інакше коли бувало? Так в дрібних випадках, так і у великих історичних!"

Професор втішно реготався у підміських полях, мов мала дитина. Одиноку Його обавою було щоб не разреготатися у сумній віллі доктора, коли бачитиме заарештовану невинну служницю Горпину, яка, в перехресному вогні читань у поліції, як це звичайно подають, "признається до вини у змові з хобалями проти сім'ї доктора".

Щоб припинити сміх, професор уперто шукав такого предмету до роздумувань, що засмутили-б Його. Думав про свої старі літа — не помогло! думав про можливість евентуального підозріння на Його особу — не взяло! Не взяло нічого! І це, де було розуміливе. Він скочив до ліса, склався за деревами й доволі дошкульно витягся навмисне лобом їзоб стовбуру, де вибрав, по змозі гладшу кору, щоб не розбити лоба. Не помогло. З тривожою обмачував слово, чи не набив гудза.

облизав по обличчю з рук кров, що бухнула з рота задушеної професора, гризнув органіло жертвою об потоптану клумбу й з диким ревом погрожуючи пястуками, погнався в поле за громадою дітей, що з криком: "Тікайте! Дурний душить усіх!" вавернули на передмістя де жив Ом'га, якому відібрали підрясника.